

FRA AVL TIL BIFF

Landbruks- og matdepartementet
postmottak@lmd.dep.no

Hamar 30. april 2023

Innspill til ny dyrevelferdsmelding april 2023

Det vises til utarbeidelse av stortingsmelding om dyrevelferd, og Landbruks- og matdepartementets ønsker om innspill til beskrivelse av dagens dyrehold. TYR, som er en avls- og interesseorganisasjon for spesialisert storfekjøttproduksjon, ønsker med dette å gi innspill for ammekuproduksjonen og avlsarbeidet på kjøttfe.

Norsk ammekuproduksjon

Det er om lag 115.000 ammekyr i Norge fordelt på ca 6.100 produsenter. Antall ammekyr har økt fra ca 40.000 i år 2000, mens det var i underkant av 6.000 produsenter samme år.

Gjennomsnittbesetningen har økt fra omkring 8 til nesten 19 kyr i 2022. Til sammenligning har det vært en betydelig nedgang i antall melkekyr, og melkeprodusenter i samme periode. Mange driver med ammekuproduksjon i kombinasjon med melkeproduksjon, men om lag halvparten av produsentene er rene ammekuprodusenter.

Ammekuproduksjonen drives på ulike tunge- og lette storferaser. Valg av rase avhenger som oftest av gårdens driftsgrunnlag, der lette raser preges av en ekstensivt produksjon basert på beite og grovfôr. Tyngre raser er mer intensive, og produksjonen er i større grad basert på bruk av kraftfôr. 97% av fôret i ammekuproduksjonen er norsk, og 93% av fôrrasjonen er basert på grovfôr og beite. Med redusert antall mjølkekyr, er ammekuproduksjonen vesentlig for sjølvforsyning, beredskap og ikke minst bosetting i distriktene..

Ammekuproduksjonen er i hovedsak basert på løsdrift, der kalven går med mora og dier de første 4-6 månedene. Det er stor variasjon i type oppstalling, men mange av besetningene har uisolert fjøs med halmtalle. Økonomien i næringen er svak, og derfor har det ikke vært særlig grunnlag for investering og fornying. Mye av produksjonen foregår derfor i enkle bygg, og det antas at noe over 20% av ammekuproduksjonen fortsatt foregår på bås. Mange produsenter som avslutter melkeproduksjon går over til ammeku og storfekjøttproduksjon for en periode.

Mesteparten av kalvingene skjer på våren, og derfor er også kalven med mora på beite. Dette gir et liv som er så nært opp til et naturlig liv som mulig i husdyrproduksjonen. Ammekua, sammen med sauen, er kanskje det viktigste bidraget til å utnytte arealer som ikke er egnet til annen produksjon. Mye av beitingen foregår på utmark.

Gjennom mange år har det vært underskudd på norsk storfekjøtt. Økning i ammekuproduksjonen har derfor vært viktig for å kompensere for nedgangen i mjølkeproduksjon.

Avl på kjøttfe

Avls- og interesseorganisasjonen TYR har ansvar for avl på kjøttfe i Norge. TYR driver en teststasjon på Staur gård i Stange, og der tas det årlig inn 80 okser til test. Rasene Charolais, Limousin, Simmentaler, Aberdeen Angus og Hereford er rasene som deltar i testen, men TYR bidrar til import av semin til de øvrige rasene. Rasene dette gjelder er Tiroler Grauvieh, Blonde d'Aquitaine, Highland Cattle, Dexter og Belted Galloway.

TYR har siden 1997 avlet på grovfôropptak og fôrutnyttelse. Visjonen til Tyr er «Bærekraftig og lønnsom», og hensikten har vært å avle på dyr som best utnytter norske grasressurser. TYR har i mange år registrert ryggmuskel og intramuskulært fett (IMF). Det er utviklet avlsverdier på IMF og ryggmuskeldybde, og det jobbes med å utvikle avlsverdier for grovfôropptak og fôrutnyttelse.

Genomisk seleksjon er tatt i bruk i avlsarbeidet, og det skal nå implementeres i TYR. Genomisk seleksjon bidrar til økt sikkerhet i avlsarbeidet, og følgelig raskere avlsframgang.

Vi håper med dette å ha gitt nyttige innspill til videre arbeide med beskrivelser av den spesialisert kjøttproduksjon, til den kommende dyrevelferdsmeldingen.

Med hilsen

Per-Sigve Lien
Daglig leder